

AGRÁRMINISZTERIUM

Megismerhetők a 2023. évi egységes kérelmek benyújtásához kapcsolódó jogszabályok

2023. január 1-jén elindult új Közös Agrárpolitika (KAP) támogatási időszaka. A végrehajtás újabb lépése, hogy a korábbi hónapokban kiadványok, tájékoztató fórumok révén a gazdálkodók által megismert szakmai tartalomnak a rendeleti szintű részletszabályait tartalmazó csomag is véglegessé válik. Ehhez már csak a társadalmi egyeztetés van hátra, amely - a vonatkozó törvényi határidőket figyelembe véve - 2023. április 18-ig tart majd. A tervezetek minden olyan hazai javaslatot és megoldást már tartalmaznak, amelyek megfeleltethetők az uniós jogszabályoknak, az Európai Bizottság elvárásainak, és az általa elfogadott magyar Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervnek.

A tervezetek itt érhetők és olvashatóak:

https://kormany.hu/dokumentumtar?categories=2&ministry=2&limit_rows_on_page=8&limit_page=0

Az EK indulásához szükséges **nyolc nemzeti végrehajtási** jogszabály között három átfogó jellegű, horizontális elemek (eljárási kérdéseket rögzítő rendelet, aktív gazda vizsgálat, környezeti feltételeesség szabályai), valamint öt, az egyes támogatások részletszabályait rögzítő jogcímrendelet találhatóak. Az érintett támogatások az alapszintű-jövedelem-támogatás, az újraelosztó támogatás és az átmeneti nemzeti támogatások, a termeléshez kötött támogatások, a fiatal gazda támogatás és az agro-ökológiai program.

A jogalkotási munkával párhuzamosan a Magyar Államkincstár által működtetett elektronikus kérelembenyújtó felület fejlesztése is befejeződik.

Az **Egységes Kérelmek (EK)** benyújtására szolgáló elektronikus **felület 2023. április 20.** napján nyílik meg és válnak beadhatóvá a kérelmek.

Az idei esztendőben, az új szabályokra való tekintettel az Agrárminisztérium eltekint a kérelembenyújtás esetén a késési szankció alkalmazásától, és így a szankciómentes beadás lehetőségét több héttel meghosszabbítva, **június 9-ig biztosított lesz a kérelmek szankciómentes benyújtási lehetősége.**

A gazdák, az őket segítő falugazdászok, szaktanácsadók és egyéb közreműködők **felkészítése nem áll meg**, a képzések és fórumok folytatódnak. Érdemes rendszeresen felkeresni a KAP Stratégia Terv ismertetését és a végrehajtással kapcsolatos tájékoztatást szolgáló **új tematikus honlapot**, amely a <https://kap.mnvh.eu/> címen érhető el. Emellett a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) tematikus, valamint a Magyar Államkincstár (MÁK) és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) honlapjai is a gazdálkodók következetes tájékoztatását célozzák.

Jogszabályi csomag elemei

Az EK indulásához szükséges **nyolc nemzeti végrehajtási** jogszabály között három átfogó jellegű, horizontális elemek (eljárási kérdéseket rögzítő rendelet, aktív gazda vizsgálat, környezeti feltételeesség szabályai), valamint öt, az egyes támogatások részletszabályait rögzítő jogcímrendeletek találhatóak. Ezek tartalmát röviden az alábbiakban mutatjuk be.

1) Egységes Kérelem rendelet

A 2015-2022 közötti időszakhoz hasonlóan, ez a jogszabály egy széleskörű fogalomtárat, valamint minden horizontális szabályt tartalmaz, amely az Egységes Kérelem tartalmára, benyújtására, módosítására, valamint az ügyfél és a Magyar Államkincstár – mint Kifizető Ügynökség – közötti kapcsolattartásra koncentrál. Hatálya továbbra is a terület- és állatalapú közvetlen és vidékfejlesztési támogatásokra terjed ki. Az uniós joganyag változásából adódóan 2023-tól ez a rendelet tartalmazza az ellenőrzési és szankciórendszer részletszabályait, amelyek eddig az uniós végrehajtási rendeletekben voltak rögzítve.

A rendelet tekintetében emellett a következő változásokra kell kiemelt figyelmet fordítani:

- Új elem az **ún. Területi Monitoring Rendszer (TMR)** fokozatos bevezetése, amelynek uniós célja a Copernicus Sentinel műholdadatokra támaszkodva a mezőgazdasági gyakorlatok és tevékenységek vizsgálata és értékelése. Célja a kérelmek minőségének javítása, az ügyfelek folyamatos segítése, az ellenőrzések hatékonyságának növelése, egyúttal pedig a szankciók lehetséges megelőzése.
- Az **EK szankciómentesen pontosítható főszabály szerint 2023. szeptember 29-ig**; akkor is, ha a TMR keretén belül vagy adminisztratív ellenőrzés során potenciálisan meg nem felelésről értesítették a kérelmezőt.
- Az egységes kérelem rendeletben kerül rögzítésre a **Gazdálkodási Napló vezetési kötelezettség**, valamint **több szükséges növénylista**.
- Az EK és jogcímei esetén kötelezővé válik a **teljes elektronikus kapcsolattartás**: a kérelem benyújtásától az esetleges fellebbezések/kifogások benyújtásáig kizárólag elektronikus úton lehet iratot benyújtani.
- **Szarvasmarha, juh, kecske állatlétszám alapú támogatások esetén** az EK az aktuális ENAR adatbázis alapján **megszemélyesítésre** kerül a potenciálisan támogatható állategyedek adataival.

2) Aktív gazda vizsgálat rendelet

Az aktív gazda vizsgálat célja kiszűrni azokat a kérelmezőket, akik a minimális szintű mezőgazdasági tevékenységet sem végeznek, hiszen közvetlen támogatásban csak aktív mezőgazdasági termelő részesülhet. A vizsgálat során a természetes személyek, a 10 hektárnál nagyobb területen gazdálkodó jogi személyek, az egyházak, az önkormányzatok, oktatási intézmények, valamint a mezőgazdasághoz köthető non-profit szervezetek automatikusan aktívnak tekintendők. A 10 hektár alatti jogi személyek esetében az élelmiszerlánc felügyeleti információs rendszerrel (ún. FELIR

adatbázissal) történő keresztellenőrzés, valamint végső esetben a mezőgazdasági árbevétel vizsgálata támaszthatja alá az aktív státuszt.

3) Feltételeesség rendelet

A feltételeesség (vagy kondicionalitás) nem más, mint a korábbi programozási időszakokból ismert „kölcsonös megfeleltetés”, valamint a 2014-2022 időszakban működtetett „zöldítési támogatás” követelményeinek egyesített előírásrendszere, amely tartalmaz az említettek felül néhány további új elemet is. Két fő csoportra oszthatók az elvárások, amelyeket minden olyan termelőnek be kell tartania a gazdasága teljes területén, aki igénybe vesz közvetlen támogatásokat vagy területalapú II. pilléres támogatásokat: jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények (JFGK), ill. a helyes mezőgazdasági és környezeti állapot (HMKÁ) előírásai.

Az évek óta – és számos követelmény és előírás esetében másfél évtizede – ismert szabályok mellett megjelenő új elemek a következők:

- Vizek mezőgazdasági eredetű diffúz foszfátszennyezése elleni fellépés (JFGK1);
- Lápok és vizenyős területek védelme érdekében azok lehatárolása a MePAR-ban 2025-től (HMKÁ2);
- Fenntartható növényvédőszer-használat szabályai (JFGK8);
- Erózióvédelem szabályainak (HMKÁ5-6) szigorodása;
- Vetésváltás (HMKÁ7) szabályai;
- Nem termelő területek növelése (HMKÁ8).

A korábbi zöldítési követelmények (érzékeny és egyéb állandó gyepek fenntartása, ökológiai jelentőségű területek kijelölése a szántóterület arányában) ugyan tartalmilag nem jelentenek újdonságot, kiterjesztésük a teljes támogatási tömegre jelentőségük növekedését eredményezi.

A feltételeesség a követelmények és előírások mellett lényegi elemként tartalmazza az előbbieket megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, ami az esetek legnagyobb részében támogatáscsökkentést jelent. A tagállami szubszidiaritás jegyében az ellenőrzési és szankciórendszer részletszabályainak kidolgozása – amely eddig a közvetlenül hatályos uniós végrehajtási rendeletekben voltak rögzítve – tagállami hatáskörbe kerül. E szabályok az audit kockázatok minimalizálása érdekében jórészt az eddig működő uniós szabályok mintájára kerültek kialakításra.

Az Európában tapasztalható élelmiszer- és takarmánypiaci válság miatt az Európai Bizottság 2022-ben végrehajtási határozatot adott ki, amelyben a 2023. támogatási évre derogációs lehetőséget adott a HMKÁ 7. szerinti vetésváltás, valamint a HMKÁ 8. szerinti parlagterületek vonatkozásában. Az ennek igénybe vételére vonatkozó magyar döntést tartalmazzák a rendelet átmeneti rendelkezései.

4) Az alapszintű-jövedelemtámogatásról, újraelosztó támogatásról és az átmeneti nemzeti támogatásokról szóló rendelet

A 2015-2022 közötti időszakban a közvetlen támogatási rendszer alapeleme az egységes területalapú támogatás (SAPS) és a zöldítés volt. 2023-tól ezt váltja fel az ún. fenntarthatóságot elősegítő alapszintű jövedelemtámogatás (**alapszintű-**

jövedelemtámogatás). Az alaptámogatás a jövőben is a termelők legszélesebb körét lefedő beavatkozás marad, amely minden jogosult (mintegy 5 millió) hektár után igénybe vehető, és amely nagyságrendileg 160-165 ezer termelőhöz jut el. Célja változatlan, a mezőgazdasági üzemek számára egy kiszámítható, alapszintű hektáronkénti jövedelemtámogatás biztosítása, ezáltal a termelők pénzügyi stabilitásának növelése, kockázatainak csökkentése. **Éves kerete több, mint 735 millió euró, fajlagos értéke a jogosult területek függvényében 147 euró/ha körül alakulhat.**

A közvetlen támogatások igazságosabb elosztása érdekében a források egy meghatározó részét kimondottan a kis és közepes gazdaságok emelt szintű támogatására fordíthatjuk. Magyarország, élve az új uniós szabályrendszer adta lehetőséggel, 2023-tól a kiegészítő jövedelemtámogatásként működő, ún. **újraelosztó kifizetést** vezet be. Ez a hektáralapú kiegészítő kifizetés az adott gazdaság első hektárjaira járó alaptámogatáson felül biztosít többletforrást. Így aki alaptámogatásra jogosult területtel rendelkezik, jogosulttá válik a kiegészítésre, feltéve, hogy üzemmérete nem haladja meg az 1.200 hektárt.

Éves kerete több, mint 189 millió euró, fajlagos értéke két lépcsőben kerül megállapításra. Az első hektárookra (1-10 hektárig) emelt összegű, az afeletti hektárookra (legfeljebb 150 hektárig) egy alacsonyabb összeg jár majd. Ez a jogosult területek függvényében az első lépcsőben 80 euró/ha, a második lépcsőben 40 euró/ha körül alakulhat.

A nemzeti forrásból finanszírozott **átmeneti nemzeti támogatások** esetében az igénybevétel feltételei, a jogosultsági kritériumok, a kedvezményezett ágazatok köre nem változik. Az új szabályok ugyanakkor lehetőséget adnak a több mint egy évtizedre visszanyúló referencia időszakok felülvizsgálatára. A kifizetések célzottságának javítása érdekében Magyarország él ezzel a lehetőséggel, és a 2018-as évet bázisként alkalmazva, frissíti a bázisjogosultságok rendszerét.

Fontos hangsúlyozni, hogy 2023-ban az EK felületen lehet kérelmezni a frissített történelmi bázisjogosultság megállapítását az átmeneti nemzeti tejtámogatás, az átmeneti nemzeti hízottbika tartás támogatása, valamint az átmeneti nemzeti extenzifikációs szarvasmarha támogatás tekintetében. Az elektronikus felület segíti majd a potenciális jogosultakat az igénylési lehetőség, valamint a bázisjogosultságok számának megjelenítésével.

5) Termeléshez kötött támogatásokról szóló rendelet

2023-tól továbbra is megmaradnak a termeléstől függő jövedelemtámogatási jogcímek, amelyek 44 ezer gazdaság részére, évi mintegy 202 millió euró összegben nyújtott célzott támogatást. A jogosult ágazatok köre: cukorrépa, rizs, zöldség, ipari zöldség, extenzív és intenzív gyümölcs, ipari olajnövény, szemes- és szálas fehérjenövény termesztés, anyajuh, hízott bika, anyatehén, tejhasznú tehéntartás.

A következő változásokra érdemes figyelmet fordítani:

- A termeléshez kötött támogatások igénybevételének is alapfeltétele lesz a megerősített környezeti feltételek előírásainak betartása.

- Az étkezési burgonyatermesztés az uniós szabályok változása miatt kikerül a támogatható körből.
- A környezeti fenntarthatóság javítása érdekében a rizs- és cukorrépa termesztés esetében is bevezetésre kerül a minősített vetőmaghasználat. A rizs esetében a minősített vetőmaghasználat a kultúra szempontjából releváns biztosítás megkötésével kiválható lesz.
- A termeléshez kötött támogatások feltételrendszere 2023-tól összhangban kell, hogy legyen a víz keretirányelvvel, emiatt pedig célzott ellenőrzések keretében vizsgálják majd a hatóságok a víz mennyiségi és minőségi védelmét garantáló előírások betartását.
- Az ágazat fenntarthatóságának elősegítése érdekében a hízott bika jogcím esetében is bevezetésre kerül a megfelelő apaállat használat.

6) Fiatal gazda rendelet

2023-tól továbbra is megmarad a fiatal mezőgazdasági termelők kiegészítő területalapú jövedelemtámogatása, évi több, mint 18,6 millió eurós keretösszeggel. A támogatás keretében a területi korlát 90-ről 300 hektárra, a fajlagos támogatási összeg pedig közel háromszorosára emelkedik. Újdonság azonban, hogy minimális képzettséget vagy 2 év releváns munkatapasztalatot kell igazolni, valamint megváltozik a mezőgazdasági tevékenység kezdetére vonatkozó szabályozás. Ezen speciális helyzet kezelésének lehetőségeiről külön tájékoztató is megjelent.

Fontos szabály emellett, hogy azon fiatal gazdák, akiknek még nem telt le az öt éves részvételi időszak, ill. megfelelnek a kibővített feltételeknek, azok 2023-tól az új rendszerben is jogosultak maradnak az öt évből hátralévő évekre. **Éves kerete több, mint 18,6 millió euró, fajlagos értéke a jogosult területek függvényében 157 euró/ha körül alakulhat.**

7) Agro-ökológia programról (AÖP) szóló rendelet

Az AÖP új elem a közvetlen támogatások között. Az uniós alap jogi aktus szerint minden tagállamnak kötelező bevezetnie, ugyanakkor az egyes mezőgazdasági termelők számára önkéntes a program.

Az AÖP tartalmában a II. pillérből finanszírozott agrár-környezetgazdálkodási (AKG) támogatáshoz hasonló, ugyanakkor pénzügyi végrehajtási modelljét a korábbi zöldítési támogatásról mintáztuk. Az az ügyfél, aki tárgyévben az egységes kérelmében vállalja az AÖP-ben való részvételt, s teljesíti a földhasználati kategóriánként elérendő legalább két pont értékű gyakorlatot, gazdasága teljes területe után jogosult lesz a támogatásra. A támogatás hektáronként egységes összegű kifizetés, amelynek mértéke egyszerű hányadosként kerül meghatározásra minden évben: az AÖP pénzügyi borítékát osztjuk a támogatásra jogosult hektárok számával.

A programban részt vevő gazdálkodó vállalja, hogy minden földhasználati kategóriában (szántó, Natura 2000 besorolású gyepek, egyéb gyepek, ültetvény) az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös gyakorlatokat folytat tárgyévben. Ez alól az ún. teljes üzem megközelítés alól kizárólag korlátozott kivételek vannak: 1 ha alatti össz-

ültetvényterület a gazdaságban; 5 ha alatti összterület az egyéb gyep kategóriában a gazdaságban; 5 ha alatti össz-szántóterület a gazdaságban; a Natura 2000 besorolású gyeppek méretre való tekintet nélkül kimaradhatnak a termelő AÖP-vállalásaiból. Ha a gazdálkodó él ezen eltérési lehetőségek bármelyikével, úgy az adott terület vonatkozásában nem lesz jogosult AÖP támogatásra.

A programban részt vevő termelő köteles vezetni a gazdálkodási naplót gazdasága egésze vonatkozásában, amelyet elektronikusan kell majd benyújtania.

A rendelet részletesen bemutatja a támogatás igénylésének feltételeit, az egyes választható gyakorlatok tartalmát, az ellenőrzések és az adatszolgáltatások szabályait, a jogcím specifikus jogkövetkezményeket, és hogy milyen lehetőségek közül választhat a termelő az újonnan induló, önkéntes programban való részvételhez.

Éves kerete több, mint 202 millió euró, fajlagos értéke a jogosult területek függvényében 81 euró/ha körül alakulhat.

8) Módosító rendelkezések

Az új támogatási rendszer működése érdekében több jogszabály módosítására is szükségessé válik. Ezen módosítások az átmeneti nemzeti támogatások esetében végrehajtandó referencia időszak módosításhoz szükségesek, a bázisjogosultságok kiosztásának szabályairól szólnak, valamint a vis maior és MePAR rendeletek szükségszerű kiigazítását tartalmazzák.